

PCAPIC

Plataforma cívica anti-molins Portbou i Colera

DOCUMENT DE POSICIONAMENT SOBRE LA IMPLANTACIÓ D'ENERGIES RENOVABLES A L'ALT EMPORDÀ

La suspensió cautelar de l'Acord de Govern que determinava les Zones de Desenvolupament Prioritari (ZDP) de parcs eòlics de Catalunya dona l'oportunitat de definir de nou les estratègies i objectius d'implantació de l'energia eòlica. Les entitats empordaneses demanem la re-definició dels objectius generals de la implantació d'energies renovables a la comarca i en concret de la eòlica, sota criteris d'una ordenació racional i respectuosa amb el territori. Aquesta implica una planificació global que optimitzi l'aprofitament de tots els recursos, l'ús de les tecnologies més adequades d'acord a criteris tècnics, econòmics, de conservació de l'entorn, de respecte a la qualitat de vida i la consideració d'un just repartiment per al territori de la riquesa generada.

Premissa

En la situació actual de canvi climàtic i de greu impacte ecològic que suposen els combustibles fòssils i nuclears, afegint l'imminent esgotament d'aquests i l'evident risc que comporta l'energia nuclear, el model del futur abastiment energètic s'ha de basar exclusivament en les fonts d'energies renovables i en totes les seves tecnologies. Aquest nou model s'ha de basar, a més, en criteris de màxima eficiència, estalvi i reducció del consum. Així com la incorporació de criteris de conservació de l'entorn i respecte a la qualitat de vida. I també cal un canvi en la propietat de l'energia: acabar amb el monopoli de les grans empreses perquè les fonts d'energies renovables donen l'oportunitat d'aconseguir l'auto-suficiència energètica a nivell local i fins i tot particular (microgeneració).

Criteris d'implantació de l'energia eòlica a l'Alt Empordà

Els criteris plantejats en aquest document es basen en les característiques de l'Alt Empordà perquè la seva realitat és la que millor coneixem. Però estem convençuts que els criteris són aplicables a altres regions catalanes i poden servir per què la planificació d'energies renovables a Catalunya esdevingui un model exemplar de la implantació de les noves tecnologies respectant les idiosincràsies de cada lloc.

- La ubicació de centrals eòliques és inadmissible en espais protegits, així com en espais d'interès natural i paisatgístic, que tot i que no es trobin sota cap figura del protecció, presentin valors patrimonials o de singularitat territorial.

Per exemple, l'Empordà rural té un gran patrimoni arquitectònic de feixes i barraques de pedra seca, testimoni del conreu tradicional d'oliveres i vinyes que ara s'està recuperant, que també

representa un hàbitat d'espècies de flora i fauna lligada a aquest paisatge.

- Prioritzar les zones amb accessos existents i de fàcil evacuació d'energia.

La construcció d'un parc eòlic, dels accessos i de les línies d'evacuació no ha d'alterar de manera agressiva la fisonomia de l'entorn. Els corredors d'infraestructures (definint unes franges estrictes, d'un màxim de 200m d'amplada, a banda i banda de les infraestructures i sempre tenint en compte el paisatge existent) o les àrees d'activitat industrial, per exemple, compleixen aquests requisits.

- La ubicació de centrals eòliques ha de ser coherent amb el mapa de risc d'incendis i s'ha de preveure el no-entorquiment de les tasques d'extinció d'incendis forestals.

La comarca de l'Alt Empordà té molt municipis considerats d'alt risc d'incendi i situats en un àmbit clarament forestal. La ubicació de parcs eòlics i l'alçada dels seus aerogeneradors pot comportar un risc afegit per als mitjans aeris en qualsevol incendi forestal dificultant-ne les tasques d'extinció.

- Evitar corredors d'aus migratòries

L'Empordà és reconegut internacionalment com a zona de rutes d'aus migratòries. Aerogeneradors de gran alçada creen una barrera que provoca accidents mortals d'aus per impacte. La conservació de la biodiversitat és una de les prioritats de la política mediambiental a qualsevol nivell de les administracions i ha de ser compatible amb la implantació d'energies renovables.

- Prioritzar els emplaçaments de generació energètica propers als punts de consum.

El canvi de model de l'abastiment energètic ha d'apropar els centres de producció als de consum per evitar l'impacte paisatgístic i la pèrdua d'energia en el transport. A la vegada, les distàncies han de respectar el benestar i la salut de les persones tenint en compte els efectes de soroll, de llum i de camps electromagnètics dels aerogeneradors.

- Parcs eòlics compatibles amb el paisatge.

Els parcs eòlics han de ser projectats a escala del paisatge i respectuosos amb les particularitats a nivell micro de cada lloc. El territori té una capacitat de càrrega paisatgística. Cal ser estricte amb la integració paisatgística dels parcs eòlics, així com la valoració per part dels habitants del territori mitjançant la participació ciutadana. La topografia i els elements de l'entorn són els que han de determinar l'alçada màxima dels aerogeneradors. Un aerogenerador no es pot convertir en element dominant sobre el seu entorn. Per tant, considerem inadmissible que l'alçada dels aerogeneradors respongui únicament a criteris de màxima producció energètica.

* * *

A més dels criteris exposats específics per a la implantació de l'energia eòlica, considerem que la planificació energètica de la comarca ha d'anar més enllà. Ha d'incloure conceptes com l'estalvi i la reducció de consum, ha de planificar l'aprofitament de les diverses fonts d'energia renovables i ha d'incentivar el seu aprofitament a diferents escales (macroproducció i microproducció). Per aquesta raó considerem indispensable:

- La redacció d'un pla comarcal de l'energia.

Un pla que determini els sostres energètics a generar i que planifiqui i vehiculi les accions a emprendre per a incentivar l'estalvi, la reducció de consum i la millora de l'eficiència, que planifiqui i estudiï la viabilitat de l'aprofitament de les diverses fonts d'energia renovables i n'incentivi el seu aprofitament a diferents escales (macroproducció i microproducció).

Aquest document esdevindria el full de ruta a seguir en termes energètics a nivell de comarca. **El rang legal d'aquest pla ha de ser superior, és a dir que ha de ser l'únic instrument vàlid per decidir què es pot fer, a on i de quina manera, aconseguint un blindatge del territori de forma que no es puguin designar noves ZDP, ni cap mini-parc, ni es concedeixi autorització**

als projectes en tràmit. Per descomptat ha de regular la instal·lació d'estructures macro de generació amb fonts renovables i s'evitarien projectes de no renovables.

- La diversificació de fonts d'energies renovables.

Un sistema elèctric estable ha de reposar sobre el màxim nombre possible de fonts. La planificació energètica ha de considerar l'energia solar (tèrmica i fotovoltaica), l'energia geotèrmica, mareomotriu, biomassa, mini-hidràulica..., sempre aplicant els mateixos criteris d'integració territorial descrits aquí per a la implantació de l'aprofitament de l'energia eòlica, aprofitant espais humanitzats i evitant la ocupació de zones rústiques lluny dels centres de consum.

- La microgeneració distribuïda.

S'ha d'impulsar i apostar per un futur basat en microgeneració distribuïda a partir d'energies renovables de petita escala que permeti l'auto-abastiment i els beneficis ambientals i socials de no dependre d'un model globalitzat.

- Apostar per l'estalvi i la reducció de consum.

Una nova cultura de l'energia s'ha de basar també en les premisses d'estalvi energètic, millora d'eficiència i reducció del consum.

- Cal la participació ciutadana en la planificació de l'aprofitament de les energies renovables.

Per un veritable canvi de model en la producció d'energia, abandonant la dependència de les empreses que dominen avui el mercat, la planificació de projectes s'ha de promoure des del teixit social (cooperatives, associacions de veïns, etc. o des dels ajuntaments, possiblement mancomunitats), sempre amb l'objectiu d'un repartiment just dels beneficis pels que accepten la despesa i l'impacte.

En definitiva, aquestes propostes neixen del desig de conservar l'Alt Empordà amb tots els seus valors que, per una banda, defineixen la qualitat de vida dels seus habitants i, per l'altra, representen el seu atractiu turístic. I també neixen del convenciment que, més enllà de la comarca, aquest és el moment històric per decidir sobre el futur energètic que volem. Únicament la tramuntana i el trajecte de les línies elèctriques d'evacuació (MAT), no poden determinar la implantació d'energies renovables a l'Empordà. És imprescindible disposar d'una planificació energètica comarcal de tota Catalunya, adaptada a cada territori, que permeti un aprofitament el més homogeni possible a fi d'evitar descompensacions territorials.

El futur energètic ha de ser 100% renovable però el desenvolupament d'aquestes no ha d'afectar desproporcionadament l'actual benestar i patrimoni natural de Catalunya. A l'Empordà, la planificació energètica ha de ser compatible amb la candidatura al Patrimoni de la Humanitat i a la Reserva de la Biosfera. Apostar per a la comptabilitat d'ambdues interessos és un important i valent pas cap a un model exemplar de desenvolupament.

Empordà, novembre 2011